

# Obsah

|                                                                                  |    |
|----------------------------------------------------------------------------------|----|
| ÚVOD .....                                                                       | 2  |
| 1 Charakteristika léčivých, aromatických A kořeninových rostlin .....            | 7  |
| 1. 1 Léčivé rostliny .....                                                       | 7  |
| 1. 2 Aromatické rostliny .....                                                   | 8  |
| 1. 3 Kořeninové rostliny .....                                                   | 8  |
| 2 Význam léčivých, aromatických a kořeninových rostlin .....                     | 9  |
| 2. 1 Mezinárodní sdružení zabývající se problematikou LAKR .....                 | 9  |
| 2. 2 Organizace v ČR zabývající se problematikou LAKR .....                      | 10 |
| 3 Historie a současnost pěstování LAKR .....                                     | 13 |
| 3. 1 Vývoj pěstování LAKR v ČR .....                                             | 13 |
| 3. 1. 1 Období historicky vymezené pozdním středověkem a začátkem novověku ..... | 13 |
| 3. 1. 2 Období od pol. 19 stol. do konce 1. světové války .....                  | 13 |
| 3. 1. 3 Období mezi I. a II. světovou válkou (1918 – 1945) .....                 | 14 |
| 3. 1. 4 Období po roce 1945 .....                                                | 14 |
| 3. 1. 5 Období po roce 1989 .....                                                | 15 |
| 3. 2 Charakteristika situace v pěstování LAKR .....                              | 15 |
| 3. 2. 1 Světová produkce LAKR .....                                              | 15 |
| 3. 2. 2 Produkce LAKR v ČR .....                                                 | 18 |
| 4 VŠEOBECNÉ PODMÍNKY PĚSTOVÁNÍ .....                                             | 22 |
| 4. 1 Zařazení do osevního postupu .....                                          | 23 |
| 4. 2 Rajonizace .....                                                            | 23 |
| 4. 3 Klimatické podmínky .....                                                   | 23 |
| 4. 3. 1 Teplotní podmínky .....                                                  | 23 |
| 4. 3. 2 Světelné podmínky .....                                                  | 24 |
| 4. 3. 3 Srážky a proudění vzduchu .....                                          | 24 |
| 4. 4 Vlastnosti půdy .....                                                       | 24 |
| 4. 4. 1 Fyzikální .....                                                          | 24 |
| 4. 4. 2 Fyzikálně-chemické .....                                                 | 24 |
| 4. 4. 3 Nároky na živiny .....                                                   | 25 |
| 4. 4. 4 Vliv společenstev .....                                                  | 25 |
| 5 Obecné zásady agrotechniky .....                                               | 26 |
| 5. 1 Příprava půdy .....                                                         | 26 |
| 5. 1. 1 Orba a předseťová příprava .....                                         | 26 |
| 5. 1. 2 Hnojení .....                                                            | 26 |
| 5. 2 Množení .....                                                               | 27 |

|                                                                            |    |
|----------------------------------------------------------------------------|----|
| 5. 3 Kultivace .....                                                       | 29 |
| 5. 4 Závlaha.....                                                          | 29 |
| 5. 5 Ochrana rostlin .....                                                 | 29 |
| 5. 5. 1 Abionózy .....                                                     | 29 |
| 5. 5. 2 Bionózy .....                                                      | 29 |
| 5. 5. 3 Plevelné rostliny .....                                            | 31 |
| 5. 6 Sklizeň.....                                                          | 33 |
| 5. 6. 1 Termín sklizně.....                                                | 33 |
| 5. 6. 2 Způsob sklizně.....                                                | 34 |
| 5. 7 Stabilizace obsahových látek .....                                    | 35 |
| 5. 8 Skladování.....                                                       | 37 |
| 6 SPECIÁLNÍ ČÁST I .....                                                   | 38 |
| 6. 1 CLAVICIPITACEAE – paličkovcovité .....                                | 38 |
| 6. 1. 1 CLAVICEPS PURPUREA FR. – paličkovice nachová, námel .....          | 38 |
| 6. 2 POLYGONACEAE – rdesnovité .....                                       | 39 |
| 6. 2. 1 RHEUM PALMATUM MAXIM. – reveň dlanitá.....                         | 39 |
| 6. 3 ROSACEAE – růžovité.....                                              | 40 |
| 6. 3. 1 AGRIMONIA EUPATORIA L. – řepík lékařský.....                       | 40 |
| 6. 3. 2 AGRIMONIA PROCERA WALLR. – řepík vonný .....                       | 40 |
| 6. 4 FABACEAE – bobovité .....                                             | 42 |
| 6. 4. 1 GALEGA OFFICINALIS L. – jestřabina lékařská.....                   | 42 |
| 6. 4. 2 GLYCYRRHIZA GLABRA L. – lékořice lysá.....                         | 44 |
| 6. 4. 3 ONONIS ARVENSI L. – jehlice rolní.....                             | 45 |
| 6. 4. 4 TRIGONELLA FOENUM-GRÆCUM L. – pískavice řecké seno.....            | 46 |
| 6. 5 ONAGRACEAE – pupalkovité .....                                        | 47 |
| 6. 5. 1 OENOTHERA BIENNIS L. – pupalka dvouletá .....                      | 47 |
| 6. 6 APIACEAE – miříkovité .....                                           | 48 |
| 6. 6. 1 ANETHUM GRAVEOLENS L. – kopr vonný.....                            | 48 |
| 6. 6. 2 ANGELICA ARCHANGELICA L. – andělík lékařský .....                  | 49 |
| 6. 6. 3 CARUM CARVI L. – kmín kořený .....                                 | 51 |
| 6. 6. 4 CORIANDRUM SATIVUM L. – koriandr setý .....                        | 52 |
| 6. 6. 5 FOENICULUM VULGARE conv. VULGARE Mill. – fenykl obecný pravý ..... | 54 |
| 6. 6. 6 LEVISTICUM OFFICINALE Koch. – libeček lékařský.....                | 55 |
| 6. 6. 7 PIMPINELLA ANISUM L. – bedrník anýz.....                           | 56 |
| 6. 7 MALVACEAE – slézovité .....                                           | 57 |
| 6. 7. 1 ALCEA ROSEA L. – topolovka růžová.....                             | 57 |

|           |                                                                                      |     |
|-----------|--------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 6. 7. 2   | <i>ALTHAEA OFFICINALIS</i> L. – proskurník lékařský.....                             | 59  |
| 6. 7. 3   | <i>MALVA SYLVESTRIS</i> var. <i>MAURITIANA</i> (L.) Boiss – sléz lesní maurský ..... | 60  |
| 6. 8      | <i>HYPERICACEAE</i> – třezalkovité .....                                             | 62  |
| 6. 8. 1   | <i>HYPERICUM PERFORATUM</i> L. – třezalka tečkovaná.....                             | 62  |
| 6. 9      | <i>VALERIANACEAE</i> – kozlíkovité .....                                             | 64  |
| 6. 9. 1   | <i>VALERIANA OFFICINALIS</i> L. – kozlík lékařský.....                               | 64  |
| 6. 10     | <i>SOLANACEAE</i> – lilkovité .....                                                  | 65  |
| 6. 10. 1  | <i>ATROPA BELLA-DONNA</i> L. – rulík zlomocný .....                                  | 65  |
| 6. 10. 2  | <i>HYOSCYAMUS NIGER</i> L. – blín černý.....                                         | 67  |
| 6. 12     | <i>PLANTAGINACEAE</i> – jitrocelovité .....                                          | 70  |
| 6. 12. 1  | <i>DIGITALIS LANATA</i> Ehrh. – náprstník vlnatý .....                               | 70  |
| 6. 12. 2  | <i>PLANTAGO LANCEOLATA</i> L. – jitrocel kopinatý .....                              | 72  |
| 6. 13     | <i>LAMIACEAE</i> – hluchavkovité.....                                                | 73  |
| 6. 13. 1  | <i>GALEOPSIS SEGETUM</i> Neck. – konopice bleďožlutá .....                           | 73  |
| 6. 13. 2  | <i>HYSSOPUS OFFICINALIS</i> L. – yzop lékařský .....                                 | 74  |
| 6. 13. 3  | <i>LAVANDULA ANGUSTIFOLIA</i> Mill. – levandule lékařská .....                       | 75  |
| 6. 13. 4  | <i>LEONURUS CARDIACA</i> L. – srdečník obecný .....                                  | 77  |
| 6. 13. 5  | <i>MARRUBIUM VULGARE</i> L. – jablečník obecný.....                                  | 78  |
| 6. 13. 6  | <i>MELISSA OFFICINALIS</i> L. – meduňka lékařská .....                               | 79  |
| 6. 13. 7  | <i>MENTHA</i> x <i>PIPERITA</i> L. – máta peprná .....                               | 80  |
| 6. 13. 8  | <i>OCIMUM BASILICUM</i> L. – bazalka pravá.....                                      | 83  |
| 6. 13. 9  | <i>ORIGANUM MAJORANA</i> L. – majoránka zahradní.....                                | 84  |
| 6. 13. 10 | <i>ORIGANUM VULGARE</i> L. – dobromysl obecná .....                                  | 85  |
| 6. 13. 11 | <i>SALVIA OFFICINALIS</i> L. – šalvěj lékařská .....                                 | 87  |
| 6. 13. 12 | <i>SATUREJA HORTENSIS</i> L. – saturejka zahradní .....                              | 88  |
| 6. 13. 13 | <i>SATUREJA MONTANA</i> L. – saturejka horská .....                                  | 89  |
| 6. 13. 14 | <i>THYMUS VULGARIS</i> L. – mateřídouška tymián, tymián obecný .....                 | 90  |
| 6. 14     | <i>ASTERACEAE</i> L. – hvězdíkovité.....                                             | 91  |
| 6. 14. 1  | <i>ACHILLEA COLLINA</i> Heimerl – řebříček chlumní .....                             | 91  |
| 6. 14. 2  | <i>ARCTIUM LAPPULA</i> L. – lopuch větší.....                                        | 93  |
| 6. 14. 3  | <i>ARTEMISIA DRACUNCULUS</i> L. v pelyněk estragon .....                             | 94  |
| 6. 14. 4  | <i>CALENDULA OFFICINALIS</i> L. – měsíček lékařský .....                             | 95  |
| 6. 14. 5  | <i>CENTAUREA BENEDICTA</i> (L.) L. – benedikt lékařský (čubet).....                  | 97  |
| 6. 14. 6  | <i>CHAMAEMELUM NOBILE</i> (L.) All. – rmenec sličný, heřmánek římský .....           | 98  |
| 6. 14. 7  | <i>INULA HELENIUM</i> L. – oman pravý .....                                          | 99  |
| 6. 14. 8  | <i>MATRICARIA RECUTITA</i> L. – heřmánek pravý .....                                 | 101 |
| 6. 14. 9  | <i>SILYBUM MARIANUM</i> (L.) Gaertn. – ostropestřec mariánský .....                  | 103 |

|                                                                                         |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 7 SPECIÁLNÍ ČÁST II – TONIZUJÍCÍ ROSTLINY .....                                         | 105 |
| 7. 1 ASTERACEAE – hvězdčovitě .....                                                     | 106 |
| 7. 1. 1 ECHINACEA PURPUREA (L.) Moench – třapatkovka (třapatka) nachová.....            | 106 |
| 7. 1. 2 ECHINACEA ANGUSTIFOLIA DC. – třapatkovka (třapatka) úzkolistá.....              | 106 |
| 7. 1. 3 LEUZEIA CARTHAMOIDES DC. – leuzeia saflorová, leuzeia šustivá .....             | 108 |
| 7. 2 ARALIACEAE – aralkovitě .....                                                      | 109 |
| 7. 2. 1 ARALIA MANDSHURICA Rupr. et Maxim. – aralka mandžuská.....                      | 109 |
| 7. 2. 2 ELEUTHEROCOCCUS SENTICOSUS (Rupr. et Maxim.) Maxim. – eleuterokokus ostnitý ... | 110 |
| 7. 2. 3 PANAX GINSENG C. A. Mey. – všehož pravý, žen-šen .....                          | 111 |
| 7. 3 SCHISANDRACEAE – klanopraškovitě .....                                             | 113 |
| 7. 3. 1 SCHISANDRA CHINENSIS (Turcz.) Baill. – klanopraška čínská, schisandra .....     | 113 |
| 8 SEZNAM POUŽITÉ A DOPORUČENÉ LITERATURY .....                                          | 115 |